

Loquillo, confessions a raig

Entrevista publicada a la revista Enderrock número 54 (febrer del 2000)

Loquillo

Malgrat que assegura portar el rock a la sang, els últims treballs discogràfics de **Loquillo** van en una altra direcció. Després de dos àlbums de poemes musicats (*La vida por delante* i *Con elegancia*), el cantant del Clot acaba de publicar *Nueve tragos*, un disc en què, acompanyat per gairebé 20 músics, s'atansa a estils com el jazz i el swing. Per primera vegada, Enderrock entrevista a **Loquillo** per parlar de rock en català, de premsa i d'eterns companys generacionals. Una xerrada que té lloc hores després que el cantant hagi tornat de Madrid, on ha gravat junt amb **Los Canallas** una versió punk de "L'estaca", de **Lluís Llach**.

LOQUILLO: Ha quedat una versió de "L'estaca" de puta mare. Només tinc ganes de veure la cara de **Llach** quan l'escolti. Los Canallas em deien: 'Loco, ho entendran a Catalunya?' I jo deia: 'És clar que sí.' A la gent de Catalunya el que més li agrada és que la gent de fora parli el català. I més si són madrilenys. Et partiràs quan sentis la cançó. La veritat! és que té molta gràcia. És molt divertit escoltar com adapten el català a la seva pròpia manera de parlar. Però bé, ja veurem què es dirà. Jo el que no he entès mai han estat els crítics. Si estic amb **Trogloditas**, diuen que perquè no faig altres coses; i si faig un disc com *Nueve tragos*, em diuen que perquè no canto com abans...

Creus que sovint els mitjans et critiquen per vici?

L: Sí, però jo sempre em dic: 'Alguna cosa he de fer bé, perquè porto quinze discos.' Escolto cançons dels meus primers àlbums i al·lucino, com collons podia ficar tantes coses en tan poc espai? Suposo que aleshores les amfetamines eren més bones...

És curiós. És el mateix que diu Alaska. Segons ella, abans la gent es drogava i creava. Ara

tothom es droga, pero no crea.

L: Hi estic totalment d'acord. Quan et dediques a la música, t'hi jugues la vida. Madrid ja no és el que era... Com t'ho explicaria? Durant la *movida madrileña* va haver-hi molts grups integrats per estudiants universitaris que quan van acabar la carrera, es van dedicar a treballar. Hi havia pocs grups de veritat.

Segons tu, els grups de veritat són els que han seguit durant els 90?

L: Es difícil de dir-ho. Amb **Bunbury** sempre diem que vam tenir sort de ser de províncies. Madrid es una ciutat que enamora. És com una dona que et folla bé, però amb la quai no portaries una relació estable. És una ciutat que et fa perdre el cap.

Pont Aeri

És per això que vas decidir instal·lar-te fa un parell d'anys a Madrid?

L: Jo m'he instal·lat tres cops a Madrid. El primer va ser l'any 83. Aleshores, era l'etapa més lliure i liberal de la història de l'Estat espanyol. El segon cop va ser l'any 91, abans que anés al País Basc. I la tercera va ser durant l'etapa que vaig gravar el disc *Compañeros de viaje*, fa 4 o 5 anys.

L'últim cop que vas marxar semblava el definitiu. Recorda que deies que estaves molt empenyat amb Catalunya i, sobretot, amb Barcelona.

L: Es que en vint anys no ha passat res! Des que vam sortir nosaltres només hi ha hagut **Miqui Puig (Los Sencillos)**. Sí que ha aparegut el techno i tot aquest rotllo, però de grups no hi ha res de bo. A mi em fa vergonya anar a Saragossa a comprovar com **Bunbury**, quatre periodistes i dues botigues de discos han muntat un circuit de locals, de grups... i aquí res!

A què atribueixes aquesta deficient escena musical?

L: Mira; es diu que la gent que viu a ciutats com Vic o Olot són provincians. Per a mi, els provincians són els barcelonins. Porten vint anys mirant-se el melic. Què fort! Molts han tingut l'oportunitat d'haver creat alguna cosa, i durant vint anys s'han dedicat a donar-se pel cul entre ells.

Madrid no és una ciutat gaire millor si tenim en compte que passa veritables sequeres en tots els àmbits de la cultura i a l'Ajuntament només sembla preocupar-li que no hi hagi soroll a les nits.

L: Ja sé per on vas. És cert que determinada gent encara està pensant en allò que va ser fa molts anys. I molts només van estar a la discoteca Rockola en somnis. Saps què li aniria bé a Barcelona, tot i que sigui una putada dir-ho? Que governés la dreta.

Per què?

L: Perquè seria l'única manera que la gent sortís al carrer. Ens hem acostumat a viure massa bé.

Vols dir que no pateixes massa nostàlgia de la Barcelona del 77?

L: Però és que la Barcelona del 77 era la de la gent que trencava motlles. Qui va canviar els esquemes de la ciutat era la cultura transgressora de l'underground i no la d'"Al vent" de **Raimon**. Contínuament s'organitzaven saraus i les Rambles no eren un niu d'alemanys amb banyador; era el nostre lloc. Va arribar l'Ajuntament socialista i va començar a delimitar. Va decidir dirigir la cultura i això no pot passar. La cultura s'ha de fer des del carrer.

D'acord, però durant els vuitanta, quan amb els Troglodites estàveu vivint el punt més àlgid de la vostra carrera, us vau beneficiar dels catxets milionaris que pagaven els Ajuntaments (socialistes) per cada concert.

L: Aquest va ser el gran error, però no va ser nostre. En aquella època a la gent li interessava la música i ara ja no. Érem molt joves i vam inventar el negoci de la música, vam haver d'aprendre pel camí i vam cometre errors. A mi mai m'han robat, però **Bunbury** encara està buscant els diners

que li va fotre el seu mànager. **Loquillo y los Trogloditas** ha estat la banda de rock més perseguida per Hisenda. A nosaltres ens van fotre una multa de 45 milions de pessetes [uns 27.000 euros]. T'ho juro: no sé què vam fer. En aquella època es pagava en negre, es feien acords amb els mànagers. De sobte es va dir: 'S'han de fer factures', i ens vam quedar amb el cul a l'aire. Jo vaig inventar el negoci. D'altres també. Però jo no m'hi he ensorrat.

El rock com a negoci

No crec que hagi canviat tant el negoci del rock.

L: Avui qualsevol persona que sigui intel·ligent negocia amb un parell d'advocats al costat. Per dedicar-te a aquest negoci has de saber fer música, saber compondre, adquirir una imatge, tenir estudis, estar a l'última en tecnologia i saber negociar. Fins el 96 s'havien de cedir els drets d'autor si volies sonar a la radiofórmula més popular del país i només fa uns dies es va presentar a Madrid una nova discogràfica que assegura que té els drets editorials de 8.000 cançons. Casualment, el director d'aquest segell és la mateixa persona que t'exigia els drets de les cançons si volies sonar a la ràdio. I fixa't, estava allí presentant la discogràfica amb el suport de Felipe González i de Vázquez Montalbán. La culpa la tenen els propis artistes que ho permeten.

És el peix que es mossega la cua.

L: Sí, però això ja s'ha acabat. Estem en una nova època i Internet és la solució. Els grups que no puguin sonar a les emissores de ràdio, ho faran a través de la xarxa. S'ha acabat el poder dels grans mitjans. La mediatització que han fet al llarg dels últims anys em recorda a la del llibre *Fahrenheit 451*.

El rock en català

Per què no sona el rock en català fora de Catalunya?

L: S'ha perdut l'oportunitat que a la resta de l'Estat puguin sonar cançons en tots els idiomes sense cap mena de prejudicis. Això ho haguessin hagut d'aconseguir els socialistes l'any 83 i s'ha perdut una oportunitat històrica.

Creus que si això hagués passat, avui es podrien exportar *Sopa de Cabra* o *Els Pets*?

L: Crec que un grup és exportable quan es bo. Entens el que et vull dir? A Catalunya tenim indústria, però la gent no sap treure-li partit. Recordo aquest estiu passat a L'Estartit, vam actuar en un camp de futbol davant de 5.000 persones. Et pots creure que el terra de l'escenari era de conglomerat? Era com tornar a l'any 82. Vaig fer un salt i es va enfonsar l'escenari. Saps què va dir el tio de l'organització? "Sempre ho fem igual i els **Sopa de Cabra** no s'han queixat mai." Tornant a la pregunta... El millor mercat per a un català és Madrid. Tot el que ve de Catalunya, s'ho mengen. El teatre, arrasa i els actors catalans, arrasen. El cine, també. Per què ha de ser menys la música? Què falla? Segurament que alguns havien d'haver callat en el seu moment. Està clar que ningú a Madrid li farà cap crítica a **Quimi Portet**, sinó tot el contrari. Estic convençut que **Adrià Puntí** arrassaria si tingués el suport necessari...

Quimi Portet podria triomfar a Madrid cantant en català?

L: Totalment. **Quimi Portet** té una gran responsabilitat: ha de representar el rock en català a Madrid. Ell és un personatge amb quaranta i pocs anys que ha donat un pas que a d'altres grups com **Els Pets** els està costant moltíssim. No pots fer cançons amb 38 anys per a gent de 15! Però, saps com costa això? **Quimi Portet** va directament a un públic molt més concret. Li pot agradar a la gent que li agrada **Auserón**, **Aute**,... Ho estic veient. **Quimi** és un home intel·ligent que sap com va el negoci i si vol, sap com fer-lo rutllar. Ell se'n va a Madrid, els fa quatre somriures i els ven el que vulguis. El que no es pot fer és anar a Madrid amb un discurs independentista i parlant malament d'Espanya.

També has mencionat Adrià Puntí. Umpah-pah va enregistrar al mateix temps un disc en castellà i un altre en català, i no va funcionar a nivell estatal.

L: És que s'ha de ser molt pretenciosos per fer això. Hi ha hagut els intents de **Sopa de Cabra** i d'**Umpah-pah**, però no és gens fàcil canviar d'una llengua a una altra per expressar-te.

En aquest paquet també t'hi inclou tu, quan cantes en català?

L: Jo, a diferència de la majoria de grups del rock en català, vinc de l'escola francesa. Sempre dic que he viscut en una ciutat que ha tingut la sort de viure dues cultures diferents, però que mai van arribar a fusionar-se. S'ha viscut la tradició del rock i la de la cançó. Hi ha gent que reivindica **Raimon**... en canvi, jo sóc partidari d'**Ovidi Montllor** perquè segurament tenia un sentit musical més proper al meu. Vaig tenir la sort de veure'l uns dies abans de morir, i em va dir 'Segueix fent això i recupera el que per nosaltres va ser una tradició.' Quan et diuen això, t'han marcat.

Pero, amb Loquillo y los Trogloditas no has donat mostres d'aquesta tradició a la quai et refereixes; sempre ha estat un grup de rock?

L: Sí, per això es normal que ara em surti aquest vessant coincidint amb la recuperació de la tradició poètica. Es que a ningú se li ha acudit mai agafar a **Quico Pi de la Serra** i gravar-li un disc de blues? Si us plau! Hi ha una gran herència, però ningú li fa ni cas. Quan era jove m'agradava **Lou Reed**, **David Bowie**, tot el glam... El rock en català d'avui en dia parteix del Canet Rock, però el que no pot ser és que s'estigui fent el mateix que aleshores i la gent vagi vestida igual. Sí que veig a **Gerard Quintana** com un bon fill de tota aquesta història, però hi ha massa gent que va vestida igual que **Pau Riba** fa 20 anys. En **Riba** sí que en sabia! Anava a Madrid i arrasava. Ara hi ha molts grups que miren enrere, però no ho fan en la direcció adequada.

De qui estàs parlant?

L: De ningú en especial. Però, el més fort de tot és que després tots aquests grups adopten un posat de moderns. L'altre dia passava per davant d'una botiga de discos i dic: 'Hòstia, un nou disc de **Negatius**?' Però, quan m'hi apropo més resulta que era l'últim disc dels **Whiskyn's**. Era la mateixa foto que van utilitzar els **Negatius** la dècada passada! No hi res pitjor que algú que no sigui modern, vulgui fer veure que ho és. La història és molt important i s'ha de saber d'on es ve.

El personatge 'Loquillo'

El Loquillo d'ara està més calmat que el de fa uns anys?

L: No vaig abusar excessivament. Suposo que l'haver jugat a bàsquet em va salvar de moltes coses. He tingut la gran sort de tenir tres *ionquis* al grup. Això t'ajuda molt. Durant un temps, tots els **Trogloditas** vam ser politoxicòmans. Ara ric, però això ens va perjudicar bastant. Va haver-hi un temps d'autèntica bogeria. Està molt bé viure al límit, però durant tres anys de la meua vida no vaig ser conscient de res. No sé el que vaig estar fent. T'ho has de prendre amb broma i pensar que durant un temps vam estar ajudant l'economia colombiana...

Tu vens la imatge d'artista conflictiu. T'has encarregat de fer-la popular.

L: Crec que m'he fet a mi mateix. Vinc del *puto* carrer i els meus millors amics són *motards*. Jo he crescut en aquest ambient i, gràcies a un d'aquests amics vaig decidir parar la gira de l'any 91. Em va veure sortir d'un descapotable i em va dir: 'Xaval, a tu no et conec.' A mi em van educar per ser com el meu pare i com el meu avi, però jo vaig decidir fer rock. La meua generació som fills de perdedors, però que vam dir: 'Nosaltres anirem a guanyar.' El rock es fa al carrer, no a les Universitats. Vam utilitzar el rock com a actitud i això és molt difícil que ho entenguin molts grups de rock en català. Jo no crec en la terra, crec en el meu carrer. Mai he tingut aquests sentiments de terra, pàtria,... Visc en un edifici en què un és sorià, un altre és andalús,...

En canvi, tu has adaptat poemes d'autors nacionalistes com Pere Quart o Salvat-Papasseit.

L: Sí, però igual que l'assignatura pendent del franquisme és el País Basc; l'assignatura pendent de Catalunya és trencar aquestes barreres. Què passa? És que no es pot ser obert i gaudir de les dues coses? No es pot adaptar **Papasseit** i cantar amb **Maria del Mar Bonet**? Estem parlant de cultura!

D'acord, però Loquillo ha abanderat durant molt de temps l'esperit rockabilly, que no es caracteritza pas per l'actitud tolerant cap a d'altres estils musicals.

L: Això va ser una reacció. Aquí hi havia tota aquella 'merda' del rock laietà, insisteixo i ho dic ben alt perquè la van cagar. Et deien: 'Tu no tens dret a tocar perquè no has anat al Conservatori.' Feien tot el possible per tancar portes; ens odiaven. S'ha fet molt de mal a la música, però encara estem a temps de ser oberts. No pot haver-hi aquestes separacions. A veure a qui se li acut organitzar un concert en què hi actuïn **Quimi Portet, Els Pets, Manolo García** i nosaltres? Segur que hi van 100.000 persones!

Ja s'ha intentat posar en un mateix escenari Marc Parrot i diferents grups de rock en català, i Parrot va sortir amb una barretina a actuar ...

L: Marc Parrot o El Chaval de la Peca?

Marc Parrot, l'any 92.

L: És que aquell any va ser molt dur. A mi també em van buscar les pessigolles. Em vaig negar a anar a dos festivals i la Generalitat va escriure una editorial que deia: 'Vist el poc sentit nacionalista d'**El Último de la Fila, Rebeldes i Loquillo**, ja era hora que al Palau Sant Jordi es reunissin els grups que defensen la catalanitat.' És increïble, buscaven un enfrontament entre els grups que s'expressen en castellà i els que ho fan en català. En lloc de tantes bajanades, l'empresariat català que és tan bo pels negocis, hauria de crear una companyia discogràfica amb **Manolo García, Sergio Dalma, Mónica Naranjo, Loquillo y los Trogloditas i Jarabe de Palo**. Així trindrien controlat el 70% del mercat estatal i podrien impulsar artistes catalans amb projecció.

Això només és un resum del que dóna una xerrada amb Loquillo. També va tenir el seu protagonisme el cantant **Miguel Bosé**: "Aquest noi aprofita la televisió pública a favor de la seva butxaca"; la corona de flors que hipotèticament va enviar a un periodista del País Basc: "Es va dir que havia estat jo, però és mentida. Si haig de dir alguna cosa, la dic. Al director d'una revista musical de Barcelona, per exemple, li vaig trencar la cara"; i -evidentment- el bourbon Jack Daniels: "Avui en dia és un mata-rates; ja no es pot beure perquè ve d'Andorra"... Algú té més queixes?